

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitvr Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In ſeptem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1629

Cap. IX. Quod charitas & prouidentia Prælatorum appareat in Residentia
ſuarum Eccleſiarum, & visitandis ſuis ſubditis; & modus eos visitandi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

Cumque Prælati esse debeant viua lex pro suis subditis: æquum est vt in eis cernant charitatem hanc perfectè expressam, quam ipsi operibus expriment: gubernantes eos ipsius legibus charitatis; non tanquam cum seruis, sed quasi cum filiis agentes; non quasi cum mancipijs, sed sicut cum liberis cogitante; Deum ipsis dicere, quod aliquando dixerat Abrahamo: *o eijce ancillam & filium eius*, hoc est expelle ex Ecclesia & Religione, quam gubernas, spiritum seruitutis, eius que actus & effectus non enim in subditis tuis præualere debet spiritus seruorum: sed filiorum & tu debes te, vt patrem erga eos gerere; tuam que charitatem tanquam exemplar proponere eorum, quam ipsi seruare debeant inter seiplos.

o Genes.
21. 9.

p. 1. Petri
5. 2.

Hæc omnia collegit Sanctus Petrus Apostolus, tanquam bonus valedique expertus Pastor, dicens reliquis Pastoribus: *pascite qui in vobis est gregem Dei, providentes non coactè, sed spontaneè, secundum Deum: neque in lucri gratia, sed voluntariè; neque vt dominantes in clericis, sed forma facti ex animo. Et cum apparuerit Princeps Pastorum, percipietis in marce sibiilem gloria coronam.* Quam sententiam explicans S. Thomas ait: Apostolum monere Prælatos, ne officium assumant coactè, aut superbe: hoc est aliqua necessitate, aut paupertate compulsi: vt habeant vnde viuere & sustentare se possint; neque auaritiâ aut cupiditate diuitias thesauriandi; neque superbia & ambitione; vt habeant, quibus possint imperare: sed illud acceptent generosa quadam voluntate secundum Deum: proponentes sibi gloriam, & voluntatem ipsius Dei sanctum que eius amorem: non præbentes indicia Dominationis in subditos; sed cum eis tanquam cum filiis agentes; præbentes eis exemplum vite, quam omnes sequi debeant. Sic enim remunerabit fideles suos socios corona æternæ gloriæ, ob præclaros ipsorum labores,

CAP V T I X.

QVOD CHARITAS ET PROVIDENTIA PRAELATORUM appareat in Residentia suarum Ecclesiarum, & visitandis suis subditis; & modus eos visitandi

RIMUM QVOD S. IOANNES REFERT IN HAC VISIONE Apocalypsis, est quod viderit Christum D. N. in medio septem candelabrorum aureorum: que (vt diximus) referunt Ecclesias: & hoc ipsum quasi titulum accepit primæ epistolæ, dicens: *Hæc dicit qui tenet septem stellas in dextera sua, qui ambulat in medio septem candelabrorum aureorum: vt exemplo suo Prælatos moneret, quid in Ecc*

3 Apoc. 1. 1.

hys facturi sint, quarū cura illis incumbit, assistere scilicet semper in me-
 dio earū gubernando ac dirigendo omnes ipsorum Iurisdictioni subie-
 ctos. Et in hoc ostendere debent amorē, quem erga ipsos habent; & pro-
 uidentiam ac vigilantiam in officio suo. Qui enim verē amat, semper cu-
 pit esse cum eo, quem amat; & qui aliorum curam gerit, necesse est eos
 agnoscere, cum eis agere, & continuam rerum ipsorum memoriam ha-
 bere; eosque in corde, & b *manilus suu descriptos* gerere: ne ea obliuioni
 tradat, quæ pro eis facere expedit. Apta autem est similitudo Euangelistæ;
 si enim Ecclesia est candelabrum aureum: Prælatu est lucerna à Christo
 D. N. *accensa vt omnibus fidelibus luceat*. Christi autem voluntas est, vt lu-
 cerna maneat in st o can lelabro, quasi in proprio loco: vt luceat omni-
 bus, qui in domo eius su it. Quod si S. Ioannes non expressit, quod septē
 illa candelabra haberent lucernas, quæ ipsos Episcopos significarent id
 propterea fecit, q̄ stellas eos appellauerit; & aliū assignauerit nobilorem
 locam, manum scilicet dextram ipsius Christi: quo significat: eorum lu-
 cem esse celestem impertitam à Patre luminū per manum Mediatoris,
 qui eius est filius. Qui quemadmodum singulas stellas in proprio suo lo-
 co collocauit, in quo vt dixit Baruch Propheta: *d stella dederunt lumen in*
custodijs suis: ita singulos Prælatos collocat vbi vult: constituens, vt in eis
 locis tanquam in suis stationibus & custodijs dent lumen suum. Et Pro-
 pheta Zacharias in alia visione huic simili vidit *candelabrum aureum ro-
 tū & lamp idē super caput ipsius*. que significabat Christum Dominum No-
 strum vniuersale Ecclesiæ caput, sub quo erant *septem lucerne* in ipso can-
 delabro: qua (vt ait: Sanctus Cyrillus Alexandrinus) significabant multi-
 tudinem Episcoporum, quorum S. Ioannes hic meminit: & quorum of-
 ficiū p̄ se om̄ quem que residere in suo candelabro, illuminando illam
 Ecclesiæ vniuersalis partē, quæ illi sorte contigit. Latet autem magnum
 mysterium in eo, quod S. Ioannes viderit septem candelabra aurea, qui-
 bus significabatur: particulares Ecclesiās multas: Zacharias autem non
 vidit nisi vnum, cum septem hastilibus, in quibus erant septem lucer-
 na: ad significandum: omnes illas lucernas fuisse: cum vna Catholica Ro-
 mana Ecclesia coniunctas, cuius caput vniuersale est vnum, Christus scil.
 D. N. Iuxta illud, quod in Canticis Canticorum dicitur Salomonem ha-
 buisse octoginta vxores minus principales, & sexaginta quasi Reginas, f
sed vna inquit, est columba mea perfecta mea: ex omnibus enim sit vna co-
 lumba & perfecta Ecclesia, sponsa veri Salomonis, qui est Princeps pacis.

§. I *Rationes ad Residentiam obligantes.*

Hinc licet incipere aperire rationes, quæ Episcopos obligāt ad resi-
 stendū in suis Ecclesijs, & quosuis Prælatos in suis cōuentibus, Col-
 legijs, aut domibus sibi cōmissis Quæ admodum. n. Christus D. N.

est vnicus

8

b Isa. 49.16

c Mact. 5.16

d Baruch.

334.

c Zach. 4.2

9

ibidem.

f Cant. 6.8

vnicus vniuersæ Ecclesiæ sponfus: ita Episcopus, vt supra est dictum, est Ecclesiæ suæ particularis sponfus: vir autem debet coniugi suæ cohabitare, vt eam, totamque familiam gubernare possit; & de rebus necessarijs ei prospicere: ne ex diuturna eius absentia siue iusta causa eueniat, vtili fidelitatem Deo debitam non seruet. Sicut nequam illa mulier, de qua Salomon refert, quòd suæ temeritatis prætextum, & causam attulerit: quòd a non esset vir in domo sua, nec tam citò reuersus. Huiusmodi enim absentia solent occasionem præbere multorum spiritualium adulteriorum; quæ perpetrata non fuissent si Prælatus præsens fuisset: ac propterea ipse eisdem manet defœdatus & oneratus.

a Proverb.
7.19.

2

Est etiam Prælatus gubernator nauis Ecclesiæ, quæ continuè nauiget in procelloso huiusmundi mari, inter ingentes tentationum ac tribulationum tempestates: ac propterea necesse est gubernatorem non esse ab ea absentem, ne periclitetur nauis, damnumque ex eius absentia proueniat in ipsum recidat. Debet enim Prælatus esse sicut Patriarcha Noe, (figura, vt ait S. Bernardus, statûs Prælatorum) qui ex voluntate & præcepto Dei ingressus est in arcam, & nauim suam; & toto tempore, quo diluuium perdurauit, mansit in ea, cum tota domo sua, gubernando eam, & reliqua animalia quæ ibidem erant. Et ne que cessantibus pluuijs voluit inde exire (vt perpendit S. Ambrosius) donec c. ipsemet Deus, qui iusserat ingredi: egredi iuberet. Bonus enim Prælatus ex voluntate Dei suscipere debet curam nauis Ecclesiæ suæ, & in ea semper residere. eiusque gubernationi assistere, non deserens eam: donec ipsemet Deus egredi inde iubeat, aut migrando ad aliam vitam; aut ad rem aliam maioris eius gloriæ. Quantum autem præsens ipse fuerit, confidere poterit Diuinæ eius misericordiæ quòd sit Ecclesiam illam protecturus, & à persecutionibus aliunde exurgentibus defensurus; ipsumque cum ijs qui in ea manebunt, in pace seruaturus. Quod si detrimentum aliquod cum aliorum culpa oritur, erit ipse à culpa liber, & immunis.

b Genes. 7. 1

c Genes. 8. 16
Lib. de Noe
Arca c. 21

3

Hic accedit, quòd Prælatus sit quasi dux generalis Exercitus militantium in sua Ecclesia, qui semper sunt in acie, aut in campo; & oppugnantur ab innumeris hostibus inuisibilibus nunquam dormientibus; & vtilibus, qui nunquam desunt. Quod si Dux eos gubernans absit, exercitus manet expositus periculo succumbendi: abijciunt enim milites animi quia non habent excitantem & dirigentem. Ac propterea dixit Salomon: d. vbi non est gubernator, populus corruet. Est quoque Prælatus (vt Ezechiel fuit dictum) e speculator constitutus à Deo Domino N. vt Ecclesiæ sue inuigilet; ac de imminentibus periculis moneat, fortiter clamans, quando hostes accedunt. Quod si ingentis est culpæ, quod speculator obdormiat, aut clamare negligat: quanto erit grauioris culpæ si ab ipsa specula, in qua

d Prover.
11.14
e Ezech. 3. 1

est con-

est constitutus, recedat: absens enim malè poterit videre; quæ agantur; & imminetia damna præuenire.

PRÆ omnibus autem competit Prælati esse *pastorem* ouium Christi. Quas non poterit pascere, & à lupis inuadentibus defendere, si ab eis absit. Et hæc est præcipua ratio, quam Sanct. Tridentinum Concilium maximè perpendit grauiſſimis his verbis: cum præcepto Diuino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oues suas agnoscere, pro his Sacrificium offerre, verbi quæ Diuini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium, operû exemplo pascere; pauperum aliarum quæ miserabilium personarum curam paternam gerere; & in cætera munia pastoralia incubere: quæ omnia nequaquã ab ijs præstari & impleri possunt, qui gregi suo non inuigilant, neque assistunt, sed mercenariorum more eum deserunt: Sacrosancta Synodus eos admonet & hortatur, vt Diuinorum præceptorum memores, factique forma gregis in iudicio & veritate pascant & regant. Hæc Sanct. Concilium, quibus ostendit: præceptum hoc Diuinum fundari supra fidelitatem boni Pastoris, de quo dixit Christus Dominus Noster quod *proprias oues* nouerit, ac *uocet nominatim*: & *ante eas vadat*, & *oues illum sequantur*: eò quòd *sciant vocem eius*. Hoc autem supponit, ipsum esse & versari familiariter cum suis subditis: ex quo prouenit, vt & ipse illos, & illi ipsum agnoscant. Et hoc signum profert Saluator: quod ipse sit *Pastor bonus*, quia *cognosco*, inquit, *oues meas*, & *cognoscunt me mea*: *sicut nouit me Pater*, & *ego agnosco Patrem*. Qua comparatione hoc voluit insinuare: quod pastores talè suo modo cognitionè & familiaritatè habere debeant cum suis ouibus, qualem habent Diuinæ personæ: nunquam ab eis recedendo. verus enim amor non potest ferre absentiam, quando euitare illam potest.

HOC IPSVM etiam explicuit Salomon eadem similitudine, dicens: *g Diligenter agnosce vultum pecoris tui, tuos quæ greges considera: non enim habebis iugiter potestatem; sed corona tribuetur in generationem & generationem*, quasi dixerit, ne satis tibi esse putes, quod subditos tuos ex aliorum informatione, & ex auditu tantum cognoscas: sed stude ex ipso aspectu & familiari cum eis conuersatione eos agnoscere: multum enim ex hoc illi proficiunt. Aequum autem est, te in hoc negligentem non esse: quia potestas & authoritas, quam nunc habes, non diu durabit: vita enim breuis est, & *h mors non tardat*, qua adueniente, reddes Deo rationè de grege tibi commisso: quam si bonam reddideris, coronam recipies, quæ duret in æternum. Eandem etiam rationem adfert Sanctus Petrus, dum Pastores ad huiusmodi vigilantiam exhortatur. *Et cum apparuerit*, inquit, *Princeps Pastorum, percipietis immarcescibilem gloria coronam*.

¶ *Ita accedit, quòd Prælati non residentes, sint* (vt Concilium Trident.

5
Sess. 23. de
Refor. c. 1.

»

»

»

»

1 Ioan. 10
314.

6
g Prover. 27
23.

h Es. Is. 14.
12.

1 Pet. 5. 4

7

K Ioan.
10.12.

I Ezech.
34.5.

m Exodi.
24.14.

n c. 12. l.
vide Lipo-
manum
ibid.

Supra.

dixit) sicut illi quos ipse Saluator *k mercenarios* appellauit, *qui videntes lupum venientem, dimitunt oves, & fugiunt.* Nam hoc ipso quod Prælati absunt, accedunt infernales lupi, & gregem, à proprio Pastore desertum, capiunt ac deprædantur. Et per Ezechielem idem Dominus dixit: *disperse sunt oves mee, eo quod non esset Pastor: & facta sunt in omnem deuotionem in sterium agri.* Nec satis est, quod dicant: relinquere se vicarium & substitutum loco sui, qui munus ipsum obeat. si enim proprius Pastor absque causa deserit gregem suum, quid mirum erit, si Vicarius eius eundem deserat cum illum videt in periculo versari; aut ex ignauia & cordis timiditate non audeat hostie opponere? Horrendum est exemplum quod Scriptura refert, quando Moyses abfuit à populo per dies quadraginta. Quamuis enim id fecerit mandato ipsius Dei, & in bonum populi sibi commisit, ascendens in montem ad agendum cum ipso met Dominio, & accipiendas ab eo Tabulas Legis, & loco sui reliquerit duos vicarios, *m Aaron fratrem suum & Hur* nihilominus videns populus Moysen moras trahere in rediundo absente proprio Pastore, *n petierunt ab Aaron, vt faceret ipsis Deus, qui ipsos præcederet.* Qui timens, ne lapidaretur ab eis, nisi faceret quod petebant, non est ausus sese eis opponere, sed *petijt ab eis in aures aureas, quæ cum ille accepisset, fecit ex eis vitulum constabilem:* quæ omnes adorauerunt, tanquam causa, cur perirent. Si igitur absentia adeo iusta, tanti detrimenti fuit causa: quid erit si pastor absit non ex Dei, sed ex propria voluntate? Non vt ascendat in montem ad orandum, sed vt ipse solatia sua quaerat; non vt leges constituat in populi bonum, sed ad negocia propriae suæ utilitatis? Et quam excusationem habere poterit, quod bonum constituit vicarium, cum Aaron malam reddiderit rationem de populo apud quem mansit quasi vicarius fratris sui? Et quid mirum, si vicarius timidus sit: cum ipse Pastor sese abscondat? Et quid aliud fuit, populum in pollare in aures aureis, vt idolum fieret: nisi aperte ostendere, quod, absente proprio Pastore, abijciat populus obedientiam charitatis; vt propriae voluntatis idolum adoret: ac proinde in culpas innumeras labatur voluntate propria?

No n est negandum, aliquando esse posse honestas aliquas causas, ad hanc absentiam iustificandam. vt enim idem Concilium addit: *Christiana charitas, vrgens necessitas, debita obedientia, ac euident Ecclesiae vel Reipublicæ vtilitas:* aliquos nonnumquam abesse postulant, & exigunt: eam tamen adhibita cautela, vt in discessu ita ouibus suis provideant, vt quantum fieri poterit, ex ipsorum absentia nullum damnum illæ accipiant. Attuli autem hoc exemplum: vt Prælati cogitent, quanta cura curare debeant huiusmodi absentias, nisi in casibus iam propositis; & quam aliter fieri non potest; & loco suo relictis talibus Substitutis, qui ipso

tum defectum supplere possint. Semper tamen timere debent duo pericula. *Primum* ipsius gregis, ne absente proprio pastore pereat. Nam quando absentia est absque iusta causa, seuerè punientur, ob iacturam eorum omnium, qui propter talem absentiam, exorta tempestate perierunt; aut in conflictu inciderunt in manus hostium, & mortui sunt; aut à lupis deuorati. In eos enim fertur seuerissima illa sententia cuiusdam Prophetæ qui sub specie parabolæ dixit: quod quidam ad se adduxerit quendam hominè dicēs: *o custodi virū istū, qui si lapsus fuerit, erit, anima tua pro anima eius, qui statim addidit: dum ego turbatus huc illuc, me verterē, subito nō comparuit.* Quam parabolam, cum ille Regi proposuisset, statim Rex sententiam tulit, vt pœnam propositam lueret. Quare Prælati eandem subiturus est pœnam, quam Deus proposuit, cum tales subditos ipsi commisit: præmonens, quod si quis eorum periret, eò quod ipse illum desereret; aut verteret se ad res ab officio suo alienas: ipse quoque esset periturus. Quare cauendum Pastori est, ne quid negligat: nam euenire potest, vt ex parua ipsius negligentia, vir ille dispareat; & ipse amittat eum, cuius curam suscepit. Alterum periculum est, ne Ministri & vicarij, quorum opera in officio suo vitur ipso absente curam commissam remittant, sicutque obligationi desint: quemadmodum fecit Aaron: nam illi, ipso præsentem, habent animum & pectus ad præstandum, quod debent. Non enim est nouum in huiusmodi casibus, quod Seruator noster refert in illa Parabola serui, qui videns absentem Dominum suum moram in redeundo facere, cum deberet magnam habere curam familiæ sibi commissæ: *pcepit percutere seruos, & ancillas, & edere, & bibere & inebriari* bonis huius vitæ: ac proinde refert plurimum, quod ipse Prælati assisat, ac super suos subditos vigilet.

9. II. *Visitanda sunt à Pastore loca sue Iurisdictionis.*

Ex eodem capite intelligitur obligatio, qua tenentur Prælati visitare omnia loca, quæ pertinent ad ipsorum Iurisdictionem, quando illa sunt multa. Etsi enim aliquando mittere possint visitatores, qui ipsorum nomine munus visitandi obeant: hoc tamen modo non satisfaciunt: si, cum ipsimet possint, non visitant per se, vt totum suum gregem ex facie agnoscant, & tanquam rei propriæ, curam eius gerant. Et hoc ipsum insinuat Epistolæ illius titulus, qui de Christo D. N. dicit: *a qui ambulat in medio candelabrorum.* Non enim dicit: qui manet; sed, *qui ambulat*: quo verbo insinuat vigilantiâ, & sollicitudine, qua visitat omnes Ecclesias; sicut, cum in hoc mundo versaretur, visitabat omnia loca Israel, in quibus erat Ecclesia sibi à Patre commissâ. Et suis Discipulis dixit: *b Ego in medio vestrum sum, sicut qui ministrat*; qui hinc inde discurret, vt de rebus necessarijs prospiciat. Quibus verbis eos monuit: officij ipsorum nō esse sedere semper

o 3. Reg. 20.
39.

p Luc. 12. 45

a Apoc. 2. 6.

b Luc. 22. 27

c. *Ecd.* 32. 2.d. *Psal.*
100. 2.c. *Actuum.*
15. 6

2

vbi. *Lorinus*
susc. de hoc
agit
f. *Actuum*
18. 2.

3

Lib. 1. *cæco*
nom. c. 5.g. *Iob* 15. 12.

4

vide *Tur-*
riã. opusc.
de hoc
argumento
Sels 24. c. 3
de *Reforma*

5

orare, aut studere, & in sua quiete spirituales cibos sumere; sed surgere, & ambulare per domum, & alijs seruire, & cibos procurare: quibus omnibus expeditis sequetur quod dixit Ecclesiasticus: *c. omni cura tua explicita, recumbe*: hoc est, requiesce paululum, ut iterum surgas, & sicut prius ministros: quemadmodum etiam dixit Dauid: *d per ambulabam in innocentia cordis mei in medio domus mea, attendens* scilicet, quicquid in ea ageretur; & exemplo meo omnes domesticos excitans, & verbo exhortans, corripiens quod malum videbam, & approbans & confirmans bonum.

Hic fuit spiritus Sanctorum Apostolorum; & maxime S. Pauli, de quo S. Lucas refert, quod dixerit ad Barnabam: *e reuertentes visitemus fratres per cunctas ciuitates, in quibus predicauimus verbum Domini: quomodo se habent*: hoc est, quomodo seruent doctrinam & legem, quã eos docuimus: ut reformemus errores, & eos in bono confirmemus. Et iterum de eodem dicit: quod perambularet varias Regiones, *et confirmans omnes Discipulos*. Et propterea forte Christus D.N. constituit, ut soli Episcopi per se ipsos, & non per aliquem substitutum, administrarent Sacrament. Confirmationis, ut hæc cura eos cogeret visitare omnes subditos, & confirmare; non tantum ipso Sacramento: sed etiam præsentia & prædicatione sua. Nam, ut dicitur communi prouerbio, quoad hoc ipsum propositum Aristoteles vtitur: *oculus Domini impinguat equum*: & pes eius fecundat terram. Et eorum interdum visitare, efficit ut conseruentur, & proficiant. Imò & illud Prælati licet applicare, quod de Deo dixit Iob, *g visitatio tua custodiat spiritum meum*. Non debeat (ait S. Damasus) Episcopi & Prælati esse sicut illæ matres, quæ statim atque filios pepererunt, ut à labore eos nutriendi sese expediant, & rebus palato suo magis aridentibus attendant: eos tradunt nutricibus, imò etiam ad pagos mittunt, & diu illos non vident. Est enim à charitate Christi valde alienum, ita subditos proprios negligere, ut ipsi Pastores eos non videant, sed hanc curam alijs committant. Nulla siquidem cura temporalis ita debet Prælati arridere, ut eam bono proximi præferat. Nec Prælati mater tantum esse debet, sed etiam nutritrix: quæ lacte proprio filios suos alit, ac nutriat. Ac propterea iure optimo Concilia Sacra commendant Prælati huiusmodi visitationes: quantum finis (ut ait concilium Tridentinum) & præcipuus scopus sit sanam & orthodoxam doctrinam, expulsus hæresibus, inducere, bonos mores tueri, prauos corrigere, populum cohortationibus & admonitionibus ad Religionem, pacem, innocentiamque; accendere; cætera, prout locus, tempus, & occasio feret, ex visitantium prudentia ad fidelium fructum constituere. Quæ ut facilis felicitate succedant, monentur prædicatione omnes & singuli, ad quos visitatio spectat: ut paternâ Charitate, Charitate quoque Zelo omnes amplectantur; & interim caueant, ne inutiliter sumptu-

sumptu-

sumptibus cuiquam graues, onerosiue sint; sed contenti modesto comitatu, studeant quàm celerimè, debita tam è cum diligentia, visitationem ipsam absoluerè: Hoc Trident. Concilij Decrerum licet amplius explicare ex ijs, quæ Scriptura Sacra de Salomone refert, qui habebat duos pulcherrimos Thronos, alterum fixum in Palatio suo h' *de ebore grandem: quem vestiuit auro fuluo nimis, in quo erant dua manus hinc atque inde tenentes sedile: & duo leones stabant iuxta manus singulas, ad quem ascendebatur per sex gradus.* Et duodecim leuiculi stantes super sex gradus hinc atque inde. In hoc Throno sedebat ipse ad iudicandum, cum ea grauitate & auctoritate, quæ Regiam eius Personam decebat. Sed quoniam non semper oportebat eum in palatio manere: habebat etiam alium Thronum, siue Regiam sedem, quam vocabant: i *Ferculum* in quo vehebatur per Plateas & fora Jerusalem, vt videret, quid in eis ageretur. & de hoc dicitur, quod *esset ex lignis Libani, & haberet columnas argenteas, Reclinatorium autem aureum, & ascensum purpureum; mediũ autem eius constratum charitate propter filias Ierusalem.* Hoc totum erat figura, quædam, & imago perfectionis, quæ pertinet ad statum prælatorum, de quibus nunc loquimur. Qui thronum suum habent in Ecclesia sua Cathedrali, in qua maximam anni partem resident, vt actus & ministeria officij sui cum ea excellentia exerceant, quæ ad ipsorum dignitatem pertinet; non tam in externa seculari pompa, quàm in sanctitate & perfectione spiritus. Thronus eius debet esse ex ebore propter puritatem & castitatem vitæ, *inaurata auro fuluo nimis charitatis accessissimè.* Sedile eius inniti debet *duabus manibus*, hoc est: vtriq; vitæ, Actiue & Contemplatiue cum perfecta tam præceptorum, quàm consiliorum Euangelicorum obseruatione. Necessè tamen est *duos leones stare iuxta singulas manus*: quia fortitudo & magnanimitas omnia opera debent comitari: ita vt fortitudo timoribus ac periculis occurrentibus resistat: magnanimitas verò res maximas aggrediatur, collocatâ fiduciâ in omnipotentia Dei, qui ad vtrumque subsidium præbabit. Quamobrem dixit Salomon: *k Iustus quasi leo confidens, absque terrore erit.* Ad hunc Thronum ascenditur per sex gradus, sex scilicet opera & exercitia duplicis huius vitæ, quæ retulimus initio tertij Tractatus. Per quos gradus ascenditur ad perfectionem, quam exigit Status Prælationis: auxilium & exemplum accipiens ex doctrina & exemplari vita duodecim Apostolorum, qui significantur per *duodecim leuiculos stantes super sex gradus hinc atque inde.* Hoc virtutum ornamento Thronus eius firmitatem & stabilitatem, quam oportet, habebit, tam in duratione, quàm in diligenti officij sui executione. Propterea enim dixit Salomon: *l misericordia & veritas custodiunt Regem, & roboratur clementiâ thronus eius, & in iustitiâ firmabitur.* Quæmadmodum enim Rex, ita & Pontifex, & quilibet Episcopus, &

h 3. Reg.
10. 18.

Cant. 5. 9.

k Prouerb.
28. 1.

c. 2.

l Prouerb.
20. 28.

m c. 25. 5

Prælatus, qui sederit in suo throno, & dignitate prædictis virtutibus ornata, magnam habebit firmitatem, suumque officium magna cum excellentia implebit, promptus & paratus ad audiendos subditos, qui ad sua proponenda locum petent; & iustitiam administrandam; & gratiam ac misericordiam exhibendam, quam eorum necessitas & miseria exposcit.

1 Cant. 39.

In Cant. 3.

o Psal. 11. 7.

p Prou. 9. 1.

SED quoniam Prælati non debent semper in vno loco hæere, sed opportunè ad ciuitates & loca suæ Iurisdictionis excurrere: debent ad hoc Thronum alium aut *Ferculum* habere simile illi Salomonis, non cum illo ornatu ex auro, argento & purpura materiali, quem illud Salomonis habebat (talis enim Thronus ad Principes huius mundi potius spectat) sed cum ornatu virtutum præstantium, quas res illæ præciosæ significant: quia is proprius est Principum Ecclesiæ. Qui non debent excurrere per mundum, nisi inclusi ferculo cuidam spirituali, quale hic describitur: cuius reclinatorium aureum (vt ait Sanctus Gregorius) est quietæ & piæ contemplatio Dei, eiusque Diuinorum Mysteriorum; quæ oritur ex dono sapientiæ, & iucundæ ac dulcis scientiæ spiritûs. vocatur autem *Reclinatorium*, eò quòd quemadmodum sedes absque Reclinatorio est incommoda eò quòd corpori desit aliquid cui innitatur. cum autem adhæret reclinatorio, sedet magis comòdè: ita Prælati officium eiusque visitationes. erunt incommodæ valde ac molestæ; nisi leuamem & quietem habeant orationis, & contemplationis, quæ illas reddat iucundas. Quamobrem qui inter proximos discurrunt: animarum eorum curam gerentes, nunquam debent exercitium internæ recollectionis, & familiaritatis cum Deo per orationem prætermittere: quòd suum officium cum propria & proximorum vtilitate exequantur. Huc accedunt *columna argentea*, gratiæ scilicet ac virtutes reddentes Prælatum aptum ad prædicandum verbum Dei, quòd est *o argentum purgatum septuplum*. Neque esset abs re dicere: has *p septem columnas* esse illis similes *quas sapientia excidit in domo quam sibi adificauit*: eò quòd septem sint præcipui huius muneris actus, superius commemorati. *Ascensus* autem ad hanc sedem siue ferculum est *per gradus purpureos* actus scilicet mortificationis, & abnegationis sui ipsius, sine qua impossibile est Prælatos frui quiete orationis, & efficacitatem habere in sua prædicatione, & benè fungi suo munere. Licet autem dicere, hos gradus esse septem sicut fuerunt alterius throni: eò quòd insigniores huius mortificationis actus sint sex. Mortificatio scilicet carnis, & quinque eius sensuum; passionum appetitus sensitui; propriæ voluntatis; iudicij proptij cogitationum ac diuagationum cordis & amoris nimij ad vitam propriam; ita vt parati sint eam exponere pro gloria Dei & bono ouium suarum. Et hic supremus est actus purpuræ, proprio sanguine tinctæ vt dictum est. *Medium* autem

hunc

huius *Ferculi est stratum charitate*: nam Prælatorum & Prædicatorum corda debet omnino repleta & occupata esse heroica charitate; vt in eis maneat ipsemet Deus permanentes; & ipsemet Christus verus Salomon omnibus amabilis & omnium amator: in quibus locum habeat cum omni excellētia, quod Apostolus optabat omnibus, vt *q Christus habitaret per fidē in cordibus eorum, in charitate* (vt ipse dicit) *radicati & fundati*. Idque totum propter *filiās Ierusalē*, animas scilicet subditorū quos visitat & Prædicatorū quibus prædicant. Vt illi vidētes admirandā suorū Prælatorū & Prædicatorū vitā; & admirantes rarā mortificationē, piā orationē, feruentē prædicationem, & viscera charitatis, quam erga omnes exhibent: afficiantur, & alliciantur ad obsequium sui Creatoris; & capaces sint eorum, quæ illis dicuntur; eaque opere ipso exequantur. Hoc ipsum magis exprimit alia versio, quæ habet: *in medio est ipse accensus vel combustus ob filias Ierusalē*. Quemadmodum enim Christus Dominus Noster est amore ardens in medio Electorum suorum, vt indicatur in hac visione Apocalypsis, quam explicamus: ita spiritus Prælatorum accensus esse debet, & ardens igne amoris Dei, & suorum proximorum; & cupiens accendere & inflammare omnes eodem igne, quo ipse ardet. Et cum per varias partes excurret, eū eo zelo id facere debet, quo Dominus ille faciebat qui dixit: *ignem veni mittere in terram, & quid volo nisi vt accendatur?* Sed quoniam inter visitandum multa occurrent corceptione digna; & peccatores aliqui ipsorum admonitionibus repugnantes: debet etiam aded ardere igne zeli, vt quando ita expediet, prunas & flammās iaculetur punitionis.

DE NIQVE quoniam in his visitationibus, Episcopi opus habet Ministris perfectis, à quibus inuentur, ad præcipuum earum scopum attingendum, reformationem scilicet morum: prospexit Deus noster Ecclesie sue de multis Religionibus, quæ sese addixerunt ad bonum spirituale proximorum procurandum: adiuvantes ipsos Episcopos. Quarum vna est minima nostra societas: cuius Institutum est ire ad huiusmodi Missiones & excurrere, variosque populos visitare, sua in eis ministeria exercētes sicut in ultimo capite Tractatus præcedentis est dictum. Quod præclare confirmat S. Gregorius Nazianzenus consolans amicū suū Nisēnum exulē in varijs partibus. Quemadmodū in cælo, inquit, aliquæ sunt stellæ fixæ; aliæ, quas erraticas vocant, quæ sunt Sol & Planetæ, quæ videntur aberrare per varias cæli partes, nunc hinc nunc ibi: quorum tamen error est cum magno ordine & vtilitate: quia illuminant, & influunt in terram: ita in Ecclesia & Religionibus sunt aliqui iusti, quasi stellæ fixæ, & quasi throni, & sedilia Dei stabilia, excipientes intra se Diuinam lucem ac dona cælestia, sibi tamen solis, non aliis communicāda: quales sunt Anachoretæ & Monachi recolletī, qui solum profitentur vitam contem-

platiuam

q Ephes.
5.17

videt Ludovic.
Legio.
nen/em. ibi.

1 Lu: 2
12.49.

Epist. 34 ad
Nisēnum.

Tract. 3. c. 1.
de hoc Act. 16

(Psal. 136.)

platiā; & personā simplices ac litterarum ignarā, quæ totam suam perfectionem ponunt in interiori familiaritate cum Deo. Alij autē sicut Sol & Planetæ ac stellæ erraticæ, quæ sunt quasi Fercula Dei: quasi Tabernaculum suum & habitationē ponit in his solibus: ut illum gestent per vniuersam terram; illustrantes & inflammantes amore ipsius corda mortalium. Cuius rei causā discunt & vagantur: hinc inde; quamuis talis diuagatio non sit aberratio, sed reſtitutio & profectus animarū. Et quemadmodum idem Sanctus dixit: tua discursio est Deo gratia; fixumque est de multis bene mereri: quamuis loco minimè fixus sis. Sint igitur Episcopi quasi Soles visitantes, & discurrentes per totam terram sui Episcopatus; secumq; deducant fideles aliquos Ministros, qui quasi celestes Planetæ ipsos iuuent, Concionibus, Confessionibus excipiendis, alijsque Ministerijs in bonum animarum exercendis; & sic implebunt bene meritis suum: obseruando in omnibus documenta, quæ proposuimus; & alia quæ mox subiiciemus, explicantes Epistolas Apocalypsis, quas insinuauimus, circa quas hoc est aduertendum, quòd non perpendemus in singulis virtutes omnes, aut vitia Episcopi, qui in eis laudatur, aut reprehenditur; sed aliqua tantum specialia, reliquis reiectis in aliam Epistolam, in qua alius Episcopus de eisdem fuerit notatus.

CAPVT X.

PRIMA EPISTOLA AD EPISCOPVM EPHE SINVM,
in qua de seruire in gubernatione, oratione & consideratione
collecta, quæ gubernationem comitantur.

a Apoc. 2. 2

P R I M A E P I S T O L A, Q V A M C H R I S T V S D. N. S. C R I B I T ad Episcopum Ephesinum, qui in suis principijs valde fuit seruens ac sollicitus in munere suo: plena est admirandis documentis pro Prælati. Cuius exordium ita habet: a scio opera tua, & laborem, & patientiam tuam; & quia non potes sustinere malos: & tentasti eos, qui se dicunt Apostolos esse, & non sunt: & inuenisti eos mendaces: & patientiam habes; & sustinuisti propter nomen meum, & non defecisti. In quibus verbis Christus Dominus Noster laudat hunc Episcopum à duabus precipue virtutibus, quæ sunt fructus charitatis, & valde necessarie Prælati ad ipsorum gubernationem: cuius reſtitutio maximè consistit in eo, quòd nouerit, bene agere, laborare, sustinere ac pati. Nam otio deſeruit